Forma patvirtinta
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2019 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. ĮV-826
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2023 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. ĮV-977
redakcija)

LIETUVOS AUDIOSENSORINĖS BIBLIOTEKOS
2024 METŲ VEIKLOS PLANO VYKDYMO ATASKAITA

Metų prioritetinė veikla, įvykdymo informacija	Planinis pokytis (stebėsenos rodiklis, matavimo vienetas ir / ar proceso etapas, stadija)	Planinė reikšmė	Faktinė reikšmė	**Įvykdymo procentas**	Komentaras
1. Gerinamas kultūros turinio prieinamumas socialinėje, informacinėje ir skaitmeninėje atskirtyje esantiems Lietuvos gyventojams įgyvendinant projektą „Kultūra be kliūčių - kalbančios knygos“: 1.1. Antrus metus po Lietuvą keliaujantis ELVIS autobusas per metus atvyko į 209 miestus, miestelius ir kaimo vietoves, aplankytos 197 įstaigos, didžioji dalis mokymų (182) vyko viešųjų bibliotekų padaliniuose, taip pat dalyvauta 9 bendruomenių šventėse. Iš viso mokymuose gyvai dalyvavo 3306 senjorai, virtualiai apmokyti 420 asmenys, virtualioje bibliotekoje registruotų tikslinių vartotojų skaičius išaugo 150 proc.; 1.2. LAB įgyvendinamas projektas „Kultūra be kliūčių: kalbančios knygos“ tapo ne tik atokiausius Lietuvos miestus ir miestelius pasiekianti, bet ir šalies viešąsias bibliotekas vienijanti iniciatyva. 2024 m. į projekto veiklas įsitraukė 60 šalies viešųjų bibliotekų ir 260 jų padalinių, ELVIS administratorių skaičius išaugo iki 344, bibliotekų darbuotojai pristatė savo bendruomenėse naują paslaugą – galimybę gauti reikalingus leidinius prieinamais formatais. Tokiu būdu viešosios bibliotekos atranda naujas vartotojų grupes, kai kuriose savivaldybėse bibliotekų darbuotojai pradėjo dirbti kartu su savivaldybės socialinės paramos skyriais, bendrų iniciatyvų dėka garsiniai ELVIS leidiniai pasiekia tikslinius vartotojus tiek bibliotekų padaliniuose, tiek ir namuose; 1.3. Labai svarbi viešųjų bibliotekų ir senjorų motyvavimo priemonė – garsinių knygų klausymui skirti grotuvai. Šiuos grotuvus LAB ir viešosios bibliotekos neatlygintinai teikia panaudai vyresnio amžiaus ELVIS vartotojams, kuriems pasirinkta priemonė tinka dėl itin paprasto naudojimo. Iš viso per 2023-2024 metus vartotojams išduota 2700 grotuvų; 1.4. projekto metu buvo sukurtos dvi ELVIS aplikacijos: ELVIS mini ir ELVIS Victor Reader. Senjorams, kurie turi bent minimalius skaitmeninio raštingumo įgūdžius ir turi mobiliuosius telefonus, skirta mobilioji programėlė ELVIS mini – tai itin paprastai naudojama ir vartotojui draugiška garsinių knygų klausymosi programėlė, kurią papildyti knygomis gali tiek bibliotekininkas, tiek pats naudotojas ar jo artimieji. ELVIS Victor Reader aplikacija skirta vartotojams, kurie naudojasi nematantiems asmenims pritaikytais Victor Reader grotuvais. Abi aplikacijos pilnai pritaikytos asmenims, turntiems regos negalią ar sutrikimų: 1.5. siekiant projekto sklaidos tikslų, vykdytas projekto veiklų viešinimas: projektas "Kultūra be kliūčių - keliaujančios knygos" pristatytas Vilniaus knygų mugėje LAB organizuotame renginyje "Amžėjanti visuomenė: kaip susigrąžinti buvusį skaitytoją?", projekto veiklos viešintos LRT radijuje, publikuoti 5 straipsniai nacionalinėje ir regioninėse žiniasklaidos priemonėse.	**ELVIS mokymuose dalyvavusių regionų gyventojų skaičius, žm.**	**16670**	**3726**	**22%**	Stebėsenos rodiklis reikšmė nepasiekta, nes didžioji dalis mokymų buvo organizuota kontaktiniu būdu, ateityje plauojama vykdyti ir nuotolinius senjorų mokymus
	Organizuotų išvykų į regionus skaičius	**180**	**209**	**116%**	Stebėsenos rodiklio reikšmė viršyta dėl sustiprėjusio bendradarbiavimo su viešosiomis bibliotekomis

2. Plėtojant bibliotekų paslaugų prieinamumą asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, įgyvendintos Skaitymo skatinimo 2022–2024 metų veiksmų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. ĮV-1416/V-2244, 2024 m. veiklos: 2.1. dalyvauta įgyvendinant nacionalinę skaitymo skatinimo akciją „Vasara su knyga“, sukurta jos viešinimo medžiaga (tiek vizualinė, tiek ir garsinė radijo reklama). Prie „Vasara su knyga“ prisijungė visi LAB padaliniai, kurie kvietė kitaip skaitančius žmones dalyvauti skaitymo iššūkyje. Iš viso įtraukti 249 dalyviai, iš jų visas 5 užduotis įvykdė 215 dalyvių, kurie perskaitė 1143 knygas. 2.2. organizuota Lietuvos leidėjų išvyka į Malmę (Švediją), skirta susipažinti su knygų lengvai suprantama kalbos gilias tradicijas turinčia leidyba Švedijoje, kurios metu inicijuoti Lietuvos ir Švedijos leidėjų pasidalinimai patirtimi apie auditorijas ir lengvai suprantamos kalbos produkcijos leidybiniais klausimais. Užtikrinant šių veiklų tęstinumą, 2024 m. rugsėjo mėn. pirmą kartą organizuotos lengvai suprantamos kalbos ir rašymo dirbtuvės „Du savaitgaliai, viena istorija“. Dirbtuvių programą sukūrė Vilniaus universiteto mokslininkė dr. J. Bružaitė-Liseckienė ir dramaturgas Mindaugas Nastaravičius, dirbtuvės vyko bendruomenės namuose, kuriuose gyvena žmonės su intelekto negalia. Dirbtuvių metu sukurti grožiniai tekstai lengvai suprantama kalba buvo pristatyti globos namų bendruomenei bei parengtas skaitmeninis leidinys; 2.3. skatinant Bibliotekų prieinamumo manifesto įgyvendinimo šalies bibliotekų tinkle veiklas, organizuota LAB, apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistus jungiančios darbo grupės veikla. 2024 metais šios grupės veikla buvo orientuota į 5 kvalifikacijos kėlimo renginių "Gliaudome įtraukties mitus" organizavimą regionuose. Praktiniuose mokymuose dalyvavo 328 viešųjų ir mokyklų bibliotekų, kitų kultūros ir ugdymo įstaigų specialistai. Taip pat šios grupės iniciatyva Vilniaus knygų mugėje buvo pristatyta visuomenės švietimo kampanija "Įtraukties mitai", LAB ir viešųjų bibliotekų specialistai kvietė mugės lankytojus pasitikrinti žinias įtraukties srityje; 2.4. dalyvauta įgyvendinant iniciatyvą "Knygų pristatymo konkursas", kurioje LAB buvo atsakinga už autorių teisių temos aktualinimą konkurso metu. Tuo tikslu buvo numatytas atskiras konkursui pateiktų knygų pristatymo vertinimo kriterijus (autorių teisių tinkamas nurodymas), į kurį atsižvelgiant buvo vertinami pristatymai ir jiems skirti papildomi apdovanojimai.	**Įgyvendintų skaitymo skatinimo iniciatyvų skaičius, vnt.**	**4**	**4**	**100%**	
3. Įgyvendinamas RRF fondų lėšomis finansuojamas investicijų projektas "ELVIS – pritaikytų medijų platforma: prieigos prie įtraukaus kultūros turinio individualių poreikių turintiems vartotojams plėtra": 3.1. parengta ir su suinteresuotomis institucijomis suderinta ELVIS modernizavimo techninė specifikacija ir tarptautinio pirkimo dokumentacija, organizuotas ELVIS modernizavimo ir vystymo paslaugų pirkimas, pasirengta ELVIS modernizavimo ir vystymo paslaugų techninės priežiūros pirkimui; 3.2. įgyvendintos leidėjams skirtų įtraukiosios leidybos mokymų veiklos: parengta išsami įtraukiosios mokymų programa, 2024 m. balandžio - gegužės mėn. organizuoti kontaktiniai mokymai, kuriuose dalyvavo 661 dalyvis, organizuoti nuotoliniai mokymai atskiromis temomis. Siekiant užtikrinti įtraukiosios leidybos žinių geresnę sklaidą, parengta išsami mokymų medžiaga, kurią sudaro tekstinė dalis ir filmuoti įrašai su lektoriais. 2024 m. spalio 30 d. organizuotas renginys leidybos sektoriaus atstovams "Metai su įtraukiąja leidyba. Kiek įsitraukėme?". Renginio metu Lietuvos ir užsienio leidėjai dalinosi gerosiomis praktikomis ir iššūkiais kuriant prieinamus leidinius, įgyvendinant įtraukiosios leidybos principus; 3.3. pradėtos skaitmeninių ledinių prieinamumo ir kokybės patikrinimo bei sertifikavimo veiklos, patikrintas ir sertifikuotas 61 leidėjų parengtas skaitmeninis prieinamas leidinys, kuriuos skaitytojai gali rasti tiek virtualioje bibliotekoje ELVIS, tiek ir knygų prekybos platformose, kuriose šie leidiniai identifikuojami pagal LAB sertifikavimo ženklą; 3.4. vykdyta aktyvi įtraukiosios leidybos mokymų viešinimo ir informavimo apie juos veikla, parengta ir paskelbta informacija įtraukiosios leidybos svetainėje itraukiojileidyba.lt bei socialiniuose tinkluose.	**Organizuotas ELVIS modernizavimo paslaugų viešasis pirkimas, vnt.**	**1**	**1**	**100%**	
	Pagal parengtą įtraukiosios leidybos mokymų programą organizuotas leidėjams skirtų mokymų ciklas, vnt.	**1**	**1**	**100%**	

4. Didinant kultūros turinio prieinamumą, organizuoti renginiai ir veiklos Vilniaus knygų mugėje: Vilniaus knygų mugės lankytojai turėjo galimybę susipažinti su kitokiomis skaitymo patirtimis: LAB įrengtame interaktyviame stende "Knygos prabyla tavaip" lankytojai buvo pakviesti sutikti dėl regos ar kitų patiriamų sunkumų kitaip skaitančius žmones ir kartu išbandyti jų naudojamas naujausias skaitymo technologijas. LAB organizuotų skaitymų, kuriems nereikia šviesos, metu U. Radzevičiūtės knyga "Blogio biblioteka" buvo skaitoma pasitelkiant įvairias šiuolaikines technologijas. Susipažinti su knygų leidybos technologijų galimybėmis ir iššūkiais visuomenė buvo kviečiama diskusijose "Ateities knyga: kaip naujosios technologijos pakeis leidybą" ir "Ar androidai sapnuoja elektrines avis" . Mugės lankytojams pristatyta pirmoji grožinė knyga lengvai suprantama kalba "Mano vardas yra Marytė", kurios originalo autorius A. Šlepikas ir teksto lengvai suprantama kalba sudarytoja J. Bružaitė-Liseckienė papasakojo apie knygų lengvai suprantama kalba poreikį ir svarbą. LAB organizavo įvairioms auditorijoms aktualius renginius: diskusijoje apie amžėjančią visuomenę orientuotasi į vyresnio amžiaus žmones, pristatytos galimybės jiems kuo ilgiau pratęsti skaitymo malonumą, pasitelkus į pagalbą garsines knygas, virtualią biblioteką ELVIS ir šalies viešąsias bibliotekas; pristatant disleksijos sutrikimų turinčių asmenų patirtis, organizuota diskusija "Viena diena mokykloje su disleksija: išgyvenimo strategijos" bei rodytas spektaklis jaunimui apie disleksiją "Pasistengiau".	**Įgyvendintų prieinamumo temos aktualinimo iniciatyvų skaičius, vnt.**	**9**	**9**	**100%**	
5. Didinant bibliotekos tarptautiškumą ir stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą įtraukiosios leidybos srityje, dalyvauta programos "Kūrybiška Europa" lėšomis vykdomame projekte APACE, atstovaujant Lietuvai ir Baltijos šalių regionui: 5.1. LAB atstovai dalyvavo rengiant Europos šalių tyrimo, skirto išsiaiškinti pasirengimą Europos prieinamumo direktyvos nuostatų įsigaliojimui, metodiką, klausimyną ir prisidėjo prie jo platinimo ne tik Lietuvos, bet ir Baltijos šalių bei Lenkijos leidėjų ir specialiųjų bibliotekų tarpe. Tyrimo rezultatai buvo paviešinti 2024 m. spalio mėn. LAB svetainėje: https://labiblioteka.lt/naujienos/prieinamu-leidiniu-rengimo-praktikos-europoje.-apace-tyrimo-rezultatu-apibendrinimas/1106; 5.2. siekiant didinti Europos leidėjų kompetencijas įtraukiosios leidybos srityje, buvo organizuoti 3 mokymai, skirti skaitmeninių knygų rengimo probleminiams klausimams - prieinamų skaitmeninių leidinių gamybos standartams, leidinių platinimo bei prieinamumo bibliotekų platformose iššūkiams, kuriuose buvo pakviesti dalyvauti ir Lietuvos leidėjai bei bibliotekų specialistai. LAB atstovai taip pat dalyvavo projekto partneriams skirtuose praktiniuose mokymuose, kurių metu galėjo susipažinti su EPUB 3 formato leidinių gamybos naujovėmis bei prieinamumo metaduomenų specifiniais klausimais. 5.3. atsižvelgiant į tai, kad rinkoje pasirodžius pirmiesiems prieinamiems leidiniams sulaukta nemažai klausimų iš tikslinės auditorijos, kaip juos skaityti, LAB organizavo mokymus prieinamų knygų vartotojams „Svajonių formatas egzistuoja! Kaip skaityti EPUB“. Iš viso organizuoti 7 mokymai didžiuosiuose šalies miestuose, kuriuose dalyvavo 113 asmenų, negalinčių skaityti įprastai. Taip pat organizuotos prieinamų knygų skaitymo dirbtuvės LAB inicijuoto Neskaitymo festivalio metu; 5.4. projekto apimtyje LAB kartu su VU leidykla parengtas prieinamas skaitmeninis leidinys "Propagandos apsupty". Tai pirmasis šios leidyklos prieinamas skaitmeninis leidinys EPUB3 formatu, kurį rengiant LAB teikė pagalbą - organizavo mokymus, teikė konsultacijas ir visą reikalingą informaciją leidyklos atstovams, kad įtraukiosios leidybos principai būtų praktiškai pritaikyti leidybos procesuose; 5.5. siekiant projekto sklaidos tikslų, sukurta projekto internetinė svetainė European Accessibility Directtory (https://www.europeanaccessibilitydirectory.eu/), kurioje viešinama ir LAB parengta metodinė medžiaga bei informacija apie renginius.	**Atlikta Lietuvos leidėjų apklausa įtraukiosios leidybos tematika, vnt.**	**1**	**1**	**100%**	

Veiklos sritis, tema, metinis veiksmas/darbas, įvykdymo informacija	Stebėsenos rodiklis, matavimo vienetas	Planinė reikšmė	Faktinė reikšmė	Įvykdymo procentas	Sudėtinis stebėsenos rodiklis, matavimo vienetas	Faktinė reikšmė	Komentaras
PAGRINDINĖ VEIKLA *(pagal teisės aktuose nustatytas funkcijas)*							
I. Apsilankymai: *1. Siekiant tobulinti ir plėtoti į vartotojų poreikius orientuotas paslaugas, 2024 m. kovo-balandžio mėn. organizuoti 6 susitikimai ir diskusijos su vartotojais visuose LAB padaliniuose (dalyvavo 109 dalyviai). Susitikimų metu ne tik gaunamas LAB vartotojų atsiliepimai apie teikiamas paslaugas, bet ir pateikiami pasiūlymai kaip jas tobulinti arba kokių naujų paslaugų vartotojai norėtų.* *2. Didinant virtualios bibliotekos ELVIS žinomumą visuomenėje, 2024 m. vasario mėn. dalyvauta Vilniaus knygų mugėje. ELVIS stende pristatytos ELVIS paslaugos asmenims, negalintiems skaityti įprastai, ELVIS autobuso išsikvietimo bei atvykimo į bet kurį Lietuvos miestą galimybė.* *3. Vykdytos 456 vartotojų poreikius atitinkančios informacinės ir kultūrinės veiklos, skirtos didinti asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, kokybišką užimtumą, ugdyti jų kultūrines kompetencijas ir kūrybingumą, stiprinti pilietiškumą (7585 dalyviai).* *4. Tęsiant 2022 m. pirmą kartą organizuoto (Ne)skaitymo festivalio idėją, 2024 m. spalio 5 d. organizuotas (Ne)skaitymo festivalis. Renginys buvo skirtas šeimoms, specialistams ir visai visuomenei, kuriai aktuali skaitymo sutrikimų tema. Festivalis tapo patirties pasidalijimo platforma - jaunuoliai, turintys disleksijos sutrikimą, ir jų artimieji dalijosi savo adaptacijos patirtimis. Taip pat renginio metu su skaitymo sutrikimais turinčiais asmenimis dirbantys specialistai dalinosi patarimais ir žiniomis apie pagalbines priemones. Festivalis vyko Nacionalinėje dailės galerijoje, jo metu buvo pravesta specialiai šiam festivaliui sukurta ekskursija, organizuotos prieinamų skaitmeninių knygų skaitymo dirbtuvės.* *5. Užtikrinant LAB paslaugų prieinamumą asmenims su negalia, sukurtas LAB pastato Vilniuje socialinis žemėlapis ir atnaujintos LAB padalinių socialinės istorijos.*	**Bendras lankytojų skaičius (žm.)**	**214000**	**272827**	**127%**	Lankytojų skaičius (žm.)	**19078**	Stebėsenos rodiklis viršytas dėl aktyvaus LAB paslaugų viešinimo išaugus virtualių apsilankymų LAB administruojamose interneto svetainėse skaičiui
					Virtualių apsilankymų skaičius (vnt.)	**253749**	
II. Dokumentų fondas: *1. LAB dokumentų fondas atnaujintas 24 aktualiais tiflotyros, prieinamumo bei įtraukties tematikos leidiniais, parengta ir publikuoti 14 naujausią literatūrą pristatantys straipsniai.* *2. Gerinamas vartotojų aprūpinimas prieinamo formato leidiniais užsienio kalbomis per Bookshare ir Accessible Books Consortium (toliau - ABC) platformas. 2024 m. buvo atsiųsti 53 prieinamo formato leidiniai iš ABC ir 355leidiniai Bookshare platformų, didžioji dalis jų - anglų, rusų ir lenkų kalbomis.* *3. Siekiant gerinti vartotojų informavimą apie LAB turimus informacijos išteklius, įgyvendinta nauja LAB fondo išdėstymo ir ženklinimo koncepcija: vartotojų patogumui sukurtos aiškesni literatūros skyriai ir temos, taip pat šiuos skyrius ir temas iliustruojančios piktogramos, kurios leis lengviau surasti norimus leidinius fonde.* *4. Sutvarkytas ir į LAB fondus integruotas 2023 m. LAB perimtas V. V. Toločkos asmeninis archyvas (1910 dokumentų).* *5. Atlikta LAB Panevėžio padalinio fondo inventorizacija.* *6. Bendradarbiaujant su kino produkcijos kūrėjais užtikrintas LAB filmotekos tęstinumas, filmoteka papildyta 16 naujų filmų su garsinio vaizdavimo aprašais. 2024 m. LAB vartotojams buvo*	**Leidinių fondo, skirto asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, apyvarta (vnt.)**	**0,3**	**0,27**	**90%**	Leidinių, skirtų asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, pavadinimų skaičius (vnt.)	**23567**	
					Leidinių, skirtų asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, fizinių vienetų skaičius (vnt.)	**117950**	
					Leidinių, skirtų asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, išduotis (vnt.)	**31998**	

pasiūlyta nauja paslauga - kino klubo susitikimai, kuriuos vartotojai labai pamėgo. Iš viso buvo organizuoti 35 kino klubo susitikimai visuose LAB padaliniuose, juose dalyvavo 672 lankytojai. Glaudaus bendradarbiavimo su kino festivaliais dėka, Vilniuje surengti "Nepatogaus filmo" ir "Vilniaus trumpųjų filmų" festivalių pristatymo renginiai, kuriuose skiriamas dėmesys kino produkcijos prieinamumui. *7. Gerinant vartotojų informacinį aprūpinimą, 2024 m. iš leidėjų įsigyta 15 proc. leidinių prieinamais formatais. Kasmet LAB įsigyja vis daugiau skaitmeninių prieinamų leidinių, kadangi po vykdytų įtraukiosios leidybos mokymų jų pasiūla auga.* *8. Siekiant padėti naujiems ELVIS vartotojams lengviau atrasti prieinamus informacijos išteklius, parengti 2 katalogai: „Bibliotekos ELVIS knygų gidas vaikams ir jaunimui“, skirtas disleksijos sutrikimą turintiems moksleiviams, ir „Nesudėtingi laisvalaikio skaitiniai", skirtas vyresnio amžiaus skaitytojams. Katalogai prieinami ELVIS svetainėje, taip pat informacija išplatinta viešosios bibliotekoms.* *9. Atlikta virtualioje bibliotekoje ELVIS esančių lietuvių autorių kūrinių, kurių autorių turtinių teisių apsaugos laikotarpis pasibaigęs, analizė, parengtas planuojamų atverti kūrinių sąrašas.*	**Iš ELVIS atsisiųstų elektroninių leidinių skaičius, tenkantis vienam registruotam Lietuvos audiosensorinės bibliotekos vartotojui (vnt.)**	**15**	**51,81**	**345%**	Registruotų vartotojų, negalinčių skaityti įpasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)	**4343**	Keitėsi stebėsenos rodiklio skaičiavimo metodika, nuo 2024 m. teikiamas registruotų asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius Stebėsenos rodiklis viršytas dėl vartotojams pristatytų naujų ELVIS mobiliųjų programėlių
					ELVIS pateiktų elektroninių leidinių pavadinimų skaičius (vnt.)	**15952**	
					Registruotų ELVIS vartotojų, negalinčių skaityti įpasto spausdinto teksto, atsisiųstų elektroninių leidinių iš ELVIS skaičius (vnt.)	**224993**	
III. Dokumentų specialiais formatais leidyba: *1. Užtikrinant informacijos apie LAB išleistus pritaikytų formatų leidinius sklaidos tęstinumą, parengti 3 informatyvūs ir sintezavimo priemonėms pritaikyti LAB leidinių katalogai, kurie prieinami ELVIS ir LAB interneto svetainėse, taip pat išplatinti bibliotekoms, pedagoginėms, psichologinėms tarnyboms, socialinės globos paslaugas teikiančioms įstaigoms.* *2. Užtikrinant garsinių leidinių serijos „Skaitinių valandėlė: paprasti garsiniai tekstai ypatingam skaitytojui“ rengimo tęstinumą, parengti 4 nauji leidiniai. Iš viso virtualioje bibliotekoje ELVIS yra prieinama 23 šios serijos LAB parengti leidiniai.* *3. Atlikta užsienio šalių specialiųjų bibliotekų geryjų praktikų įrišant knygas Brailio raštu analizė, parengtas patobulintas leidinių Brailio raštu apipavidalinimo prototipas, kuris suderintas su atsakingais LAB skyriais. Nuo 2025 m. LAB spausdinami leidiniai Brailio raštu bus apipavidalinami ir įrišami nauju, vartotojams patogesniu ir patvaresniu būdu.* *4. Panaudojant dirbtinio intelekto įrankius, išbandytas būdas pagerinti senų LAB garso įrašų kokybę, atnaujintas garsinės knygos "Vargdieniai" įrašas, kuris prieinamas virtualioje bibliotekoje ELVIS.* *5. Tobulinant leidinių specialiaisiais formatais leidybos apskaitos procesus, parengta tekstinių, sintezuotų ir audiovizualinių leidinių savikainos skaičiavimo metodikos. Leidybinės produkcijos perdavimo dokumentai detalizuoti atsižvelgiant į Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro reikalavimus.* *6. Stiprinant virtualios bibliotekos ELVIS informacijos išteklių apsaugą, realizuotas ELVIS vartotojų atsisiunčiamų išteklių apimčių ribojimo funkcionalumas, vartotojams sudaryta galimybė per mėnesį atsisiųsti iki 60 informacijos išteklių. Leidinių perklausos tiesiogiai internete į šį skaičių neįtraukiamos, jos nėra ribojamos.*	**Išleistų leidinių, skirtų asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, pavadinimų skaičius (vnt.)**	**600**	**643**	**107%**	Išleistų Brailio raštu leidinių pavadinimų skaičius (vnt.)	**30**	
					Išleistų skaitmeninių prieinamo formato leidinių pavadinimų skaičius (vnt.)	**4**	
					Išleistų periodinių leidinių prieinamais formatais numerių skaičius (vnt.)	**150**	
					Išleistų garsinių leidinių pavadinimų skaičius (vnt.)	**459**	

7. Gerinant vartotojų informacinį aprūpinimą, 2024 m. savaitraštis „Savaitė“ pradėtas leisti EPUB formatu, kuris leidžia vartotojui lengvai prisitaikyti tekstą savo poreikiams - nusistatyti norimą šrifto dydį ir kontrastą. *8. Siekiant pagerinti skaitytojų patirtį, EPUB formatu leidžiamos knygos pradėtos sinchronizuoti po sakinį, užtikrinant patogesnį ir sklandesnį skaitymo procesą.* *9. Atsižvelgiant į LAB tikslinės auditorijos poreikius, pradėti garsinti nauji žurnalai „Nacionalinė geografija vaikams“ ir „KELIONĖ“ .* *10. Užtikrinant LAB parengtų leidinių prieinamumą tik tikslinei auditorijai, nuolat vykdomas leidinių galimos nelegalios sklaidos internete monitoringas.* **11. Parengta LAB leidybos skyriaus strategija.**					Vidutinė leidinių, skirtų asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, gamybos trukmė (val.)	**60**	
IV. Mokymosi visą gyvenimą ir kultūrinės edukacijos veiklos: *1. 2024 m. birželio mėnesį vartotojams pristatytos naujos ELVIS mobiliosios programėlės Android ir iOS operacinėms sistemoms, kurios sukurtos atsižvelgiant į ELVIS tikslinių vartotojų poreikius ir maksimaliai pritaikytos asmenims, negalintiems skaityti įprastai. ELVIS vartotojams parengtas ir išplatintas naujienlaiškis, kuriame detaliai supažindinama su naujomis priemonėmis, paviešinta naudojimosi medžiaga.* *2. Organizuoti 1515 individualūs skaitmeninio raštingumo mokymai*	**Apmokytų asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.), *iš jų:***	**1500**	**1886**	**126%**	Skaitmeninio raštingumo mokymuose dalyvavusių asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.), ***iš jų:***	**1515**	Stebėsenos rodiklis viršytas dėl išaugusio vartotojų mokymų poreikio paleidus ELVIS mobiliąsias programėles
					Virtualiuose skaitmeninio raštingumo mokymuose dalyvavusių asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)	**424**	

2. Organizuoti 1515 individualius skaitmeninio raštingumo mokymai (kaip naudotis ELVIS, ELVIS mobiliosiomis programėlėmis, skaitymo įranga, naujausių skaitmeninių formatų leidiniais, kompiuterinio raštingumo pradmenys) asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, LAB, nuotoliniu būdu arba pas vartotojus namuose (esant poreikiui). *3. Įvykdyti 22 medijų ir informacinio raštingumo kompetencijų mokymai LAB tikslinei auditorijai, 2024 m. didžiausias dėmesys buvo skirtas intelektinės nuosavybės apsaugos ir legalaus kūrinių naudojimo, taip pat informacijos saugos temoms. Kartu su kitomis bibliotekomis aktyviai dalyvauta UNESCO paskelbtos Pasaulinės medijų ir informacinio raštingumo savaitės veiklose.* *4. Parengta nauja edukacinė programa moksleiviams apie autorines teises, pagal ją organizuoti 2 užsiėmimai moksleiviams (55 dalyviai).* *5. Vykdyti 35 mokymai „Žmogus su negalia irgi gali“ ir „Apie disleksiją paprastai“, skirti informuoti ir šviesti visuomenę negalios klausimais (730 dalyvių).* *6. Vykdyta 20 edukacinius užsiėmimų, skirtų negalią turintiems asmenims, pagal Šiaulių apskrities Povilo Višinskio parengtą edukacinę programą "Sensoriniai skaitymai" (270 dalyvių).* *7. Bendradarbiaujant su Lietuvos kino centru, Dyslexia centru ir Lietuvos vaikų vėžio asociacija "Paguoda", surengtos 4 filmų peržiūros ir aptarimai su šių organizacijų veiklose dalyvaujančiais vaikais (88 dalyviai).* *8. LAB atstovė dalyvavo nevyriausybinės organizacijos "Įvairovės chartija" organizuotoje metinėje konferencijoje "Superįvairovė: nepažinti sluoksniai", orientuotoje į įvairovę ir organizacijų atvirumą. Pranešimą apie asmenims su regos sutrikimais prieinamas erdves išklausė daugiau kaip 60 tūkst. konferencijos dalyvių internete.*					Medijų ir informacinio raštingumo mokymuose dalyvavusių asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.), ***iš jų:***	**371**	
	Virtualiu būdu apmokytų asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)	**100**	**424**	**424%**	*Virtualiuose medijų ir informacinio raštingumo mokymuose dalyvavusių asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)*	**0**	Biblioteka neorganizavo MIRKT mokymų virtualiu būdu
					Bibliotekos parengtų mokymo(si) programų skaičius (vnt.), ***iš jų:***	**2**	
					Bibliotekos parengtų virtualių mokymo(si) programų skaičius (vnt.)	**1**	
	Edukaciniuose užsiėmimuose dalyvavusių asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)	**1500**	**1520**	**101%**	Asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, surengtų edukacinių užsiėmimų skaičius (vnt.)	**98**	
	Virtualiuose edukaciniuose užsiėmimuose dalyvavusių, asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)	**0**	**0**	**#DIV/0!**	Asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, surengtų virtualių edukacinių užsiėmimų skaičius (vnt.)	**0**	
	Mokymų, skirtų informuoti ir šviesti visuomenę negalios klausimais, dalyvių skaičius (žm.), ***iš jų:***	**6000**	**5511**	**92%**			
	Virtualių mokymų, skirtų informuoti ir šviesti visuomenę negalios klausimais, dalyvių skaičius (žm.)	**50**	**45**	**90%**			
V. Konsultavimas ir metodinės pagalbos teikimas: *1. Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka ir Lietuvos žmonių su negalia forumu, prisidėta prie kultūros įstaigų darbuotojams skirtos kvalifikacijos tobulinimo programos paslaugų prieinamumo tema parengimo.* *2. Įgyvendinant tarptautinį kvalifikacinį projektą pagal ERASMUS+ programą, parengtas viešųjų ir specialiosios bibliotekų bendradarbiavimo modelis, kuris pristatytas 3 savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojams.* *3. Didinant LAB matomumą šalies bibliotekininkų bendruomenėje*	**Suteiktų konsultacijų asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, aptarnavimo tematika skaičius (vnt.)**	**200**	**345**	**173%**	Suteiktų konsultacijų kitoms šalies bibliotekoms asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, aptarnavimo tematika skaičius (vnt.)	**118**	Stebėsenos rodiklis viršytas dėl padidėjusio kultūros paslaugų prieinamumo temos viešinimo kultūros lauke
					Suteiktų konsultacijų kitoms įstaigoms ir organizacijoms, teikiančioms paslaugas asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, aptarnavimo tematika skaičius (vnt.)	**227**	

3. Didinant LAB matomumą šalies bibliotekininkų bendruomenėje, parengti 4 straipsniai bibliotekininkystės profesiniame leidinyje "Tarp knygų", pristatantys užsienio šalių gerosios praktikos pavyzdžius, naujas LAB iniciatyvas, su šalies bibliotekomis bendrai įgyvendinamas veiklas. *4. 2024 m. vykdant projekto „Kultūra be kliūčių: keliaujančios knygos“ veiklas, aplankytos 187 viešosios bibliotekos, kurių specialistai apmokyti dirbti su virtualia biblioteka ELVIS. Iš viso vykdyti 123 ELVIS administravimo mokymai viešosiose bibliotekose, apmokyti 283 bibliotekininkai.* *5. Siekiant aktualinti įtraukiosios leidybos tendencijas, administruota LAB sukurta Facebook grupė „Įtraukioji leidyba: viena knyga skirtingiems skaitymo poreikiams“, kurioje paskelbta 21 žinutė, pritraukti 85 nariai.* *6. Įgyvendinant Keitimosi kūrinių ar kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labui tvarkos aprašą, atlikta Europos šalių specialiųjų bibliotekų apklausa apie darbą su įgaliotomis institucijomis.*	**Specialistų, apmokytų aptarnauti asmenis, negalinčius skaityti įprasto spausdinto teksto, skaičius (žm.)**	**2000**	**1935**	**97%**	Surengtų kvalifikacijos tobulinimo renginių asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, aptarnavimo tematika skaičius (vnt.)	**230**	
					Surengtų kvalifikacijos tobulinimo renginių bibliotekų specialistams asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, aptarnavimo tematika skaičius (vnt.)	**125**	
					Surengtų kvalifikacijos tobulinimo renginių kitų įstaigų ir organizacijų, teikiančių paslaugas asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto, specialistams skaičius (vnt.)	**105**	
PASLAUGŲ KOKYBĖ IR PRIEINAMUMAS							
I. Paslaugos: *1. Įgyvendinant Nacionalinės sporto agentūros lėšomis finansuojamą LAB projektą, organizuota 10 sveikos mitybos ir sveikatingumo programų pristatymo renginių, skirtų regos negalią turintiesiems asmenims, visuose LAB padaliniuose (189 dalyviai).* *2. Inicijuota nauja paslauga - skaitmeninių leidinių sintezavimo pagal vartotojų poreikį galimybė, vykdyta vartotojų pasiūlytų leidinių atranka, parengtos 4 sintezuotos skaitmeninės knygos.* *3. Išbandyta bendradarbiavimo su regioniniais teatrais iniciatyva, organizuoti 4 garsinių pjesių skaitymai LAB Klaipėdos ir Ukmergės padaliniuose (132 dalyviai).*	**Sukurtų naujų paslaugų skaičius (vnt.)**	**4**	**4**	**100%**	Sukurtų naujų e-paslaugų skaičius (vnt.)	**1**	
					Sukurtų naujų fizinių paslaugų skaičius (vnt.)	**3**	
					Alternatyvių fiziniam apsilankymui prieigų prie teikiamų kultūros paslaugų skaičius (vnt.)	**20**	
					Surengtų renginių skaičius (vnt.)	**456**	
					Surengtų virtualių renginių skaičius (vnt.)	**138**	
					Apsilankymų bibliotekos virtualiuose renginiuose skaičius (vnt.)	**1780**	
4. Siekiant pasiūlyti paslaugas naujoms tikslinėms auditorijoms, organizuoti kūrinių lengvai suprantama kalba skaitymai ir aptarimai Čekoniškių kaime esančiuose Betzatos bendruomenės namuose, kuriuose dirba, gyvena žmonės su intelekto negalia. *5. Parengtas ir Kultūros paso platformoje paviešintas edukacinės programos „Literatūros pamoka be knygų“ aprašas, pravesta edukacija moksleiviams (19 dalyvių).* *6. Organizuotas 41 mokiniams skirtas užsiėmimas pagal Kultūros*	**Paslaugų, įtrauktų į Kultūros paso paslaugų rinkinį, skaičius (vnt.)**	**6**	**6**	**100%**	Suteiktų paslaugų, įtrauktų į Kultūros paso paslaugų rinkinį, skaičius (vnt.)	**41**	
II. Tarptautiškumas: *1. Aktyviai dalyvauta Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų federacijos IFLA bibliotekų, aptarnaujančių asmenis, negalinčius skaityti įprasto spausdinto teksto, LPD komiteto darbo grupės veikloje, parengtos Viešųjų bibliotekų prieinamumo gaires. 2024 m. kovo 19-20 d. LAB organizuotas IFLA LPD komiteto susitikimas Vilniuje: https://labiblioteka.lt/naujienos/bibliotekoje-vilniuje-susirinko-ifla-lpd-komitetas/1022*	**Tarptautinių projektų, kuriuos įgyvendina(-o) arba dalyvauja(-o) įgyvendinant biblioteka, skaičius (vnt.)**	**2**	**2**	**100%**	Tarptautinių projektų, kuriuos įgyvendina(-o) biblioteka, skaičius (vnt.)	**1**	
					Tarptautinių projektų Lietuvoje ir užsienyje, kuriuose dalyvauja(-o) biblioteka, skaičius (vnt.)	**1**	
					Tarptautinių organizacijų, kurių narė įvairiomis formomis yra biblioteka, skaičius (vnt.)	**2**	

susitikimo ryšių ugdymo komitetu) 2022 *2. Įgyvendinant tarptautinį kvalifikacinį projektą pagal ERASMUS+ programą, organizuoti 2 LAB darbuotojų darbo stebėsenos vizitai Švedijos prieinamų medijų agentūroje MTM ir Vokietijos regos negalią ir sutrikimų turintiems asmenims skirtame kompetencijos centre BLISTA. Taip pat šios programos apimtyje pakviestas atstovas iš Suomijos CELIA bibliotekos, siekiant perimti darbo su disleksiją turinčiais vaikai gerąją praktiką.* *3. LAB kaip Europos įtraukios leidybos inciatyvos valdymo grupės narė, 20234 m. dalyvavo 2 susitikimuose, kuriuose aptartos naujausios įtraukiosios leidybos tendencijos, su Europos prieinamumo akto įgyvendinimu susiję iššūkiai, pristatytos LAB veiklos tarptautiniame APACE projekte.* *4. Organizuotos tarptautinio taktilinių knygų konkurso Typhlo and Tactus veiklos Lietuvoje: paskelbtas kvietimas kūrėjams ir organizacijoms kurti taktilines knygas, sukurtos 5 taktilinės knygos, kurios pateiktos tarptautiniam konkursui.* *5. 2024 m. gruodžio 2–4 d. LAB dalyvavo 18-ojoje IFLA ILDS Tarptautinio keitimosi dokumentais konferencijoje, kurios tema „Nuo globalaus link lokalaus: įvairovė ir įtrauktis dalinantis resursais“ (angl. 18 th IFLA ILDS Interlending and Document Supply Conference (the theme: Global to Local: Diversity and Inclusiveness in Resource Sharing)), kurioje pristatytas pranešimas „Prieinamumo kliūčių šalinimas“ (angl. Removing the Accessibility Lock) apie Marakešo sutarties suteikiamas galimybes asmenims, negalintiems skaityti įprastai, ir pasidalinta Lietuvos praktiniais pavyzdžiais, ypatingą dėmesį skiriant Ukrainos pabėgėlių situacijai ir jų aprūpinimui reikiamais informaciniais šaltiniais.* *6. LAB veikla įtraukiosios leidybos srityje buvo pastebėta tarptautiniu mastu. Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija (PINO) įtraukė LAB įgyvendinamą įtraukiosios leidybos projektą į tarptautinių prieinamų knygų leidybai skirtų ABC apdovanojimų finalininkus.* *7. LAB atstovė dalyvavo DAISY konsorciumo organizuotame seminare ir dalinosi įžvalgomis apie leidybos sektoriaus iššūkius bei galimybes atsižvelgiant į Europos prieinamumo akto (EAA) reikalavimus, prieinamumo gerinimą ir prieinamų leidinių kūrimą.*					Bibliotekos narystės tarptautinėse organizacijose skaičius (vnt.)	**1**	
					Tarptautinių darbo grupių, kurių ekspertinėse veiklose dalyvavo bibliotekos darbuotojai, skaičius (vnt.)	**2**	

III. Tarpsektorinis bendradarbiavimas: *1. 2024 m. LAB įgyvendino autorių teisių tematikos aktualinimo iniciatyvą "Skaitykis su knygomis", kuria siekiama atkreipti dėmesį į knygų autorines teises ir legalų turinį. 2024 m. pavasarį sukurta atvira pamoka apie autorių teises, kuri buvo išplatinta šalies mokykloms ir bibliotekoms ir kvietė kartu paminėti Pasaulinę autorių teisių dieną. Taip pat organizuota reklaminė kampanija, kuri žaismingai edukavo visuomenę apie legalaus turinio naudojimo svarbą.* *2. LAB dalyvavo tarptautinio festivalio "Kauno literatūros savaitė" Bičiulių programoje, pristatė interaktyvią skaitymo patirčių instaliaciją, kuri leido festivalio lankytojams susipažinti su įvairiomis skaitymo patirtimis.* *3. Užtikrinant kokybiškų paslaugų teikimą partneriams, 2023 m. patvirtintas LAB bendradarbiavimo partnerių aptarnavimo standartas. Vadovaujantis jo nuostatomis vykdytas aktyvus partnerių monitoringas.* *4. Didinant LAB tikslinės auditorijos pasiekiamumą, bendradarbiaujama su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija: organizuoti susitikimai su organizacijos atstovais Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Visagino miestuose, pristatyta virtuali biblioteka ELVIS Raudonojo Kryžiaus savanoriams, lankantiems senjorus namuose, Kaune vykdytos veiklos su senjorų dienos centrais.* *5. Bendradarbiaujant su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga (toliau - LASS) organizuotas renginys, skirtas Lietuvos neregių ir silpnaregių bendruomenės žurnalo „Mūsų žodis“ 65 metų sukakčiai.* *6. Siekiant paskatinti kino kūrėjus ir platintojus užtikrinti jų kūrybos prieinamumą asmenims su regos negalia, kartu su LASS ir vizualinio turinio pritaikymo neregiams eksperte dr. Laura Martinkute parengtos kino produkcijos prieinamumo užtikrinimo gairės, prie kurių platinimo prisideda Lietuvos kino centras. Nuo 2024 m. kino platintojai, gavę valstybės finansavimą šiai veiklai, įpareigoti užtikrinti platinamų filmų prieinamumą regos ir klausos negalią turintiems asmenims. LAB įgaliota kaupti ir saugoti sukurtus kino produkcijos subtitrus kurtiesiems ir neprigirdintiems ir garsinio vaizdavimo failus.* *7. Surengtas seminaras kino bendruomenei „Kinas, matomas visiems“ apie garsinį vaizdavimą, kuriame sudalyvavo 50 dalyvių, siekiant didinti kompetencijas apie kino prieinamumą.* *8. LAB aktyviai dalyvauja Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos veikloje (toliau - AVBA), 2024 m. kartu atlikta dirbtinio intelekto pritaikymo viešųjų bibliotekų veikoje analizė, identifikuotos pagrindinės DI taikymo sritys, rekomenduojamos bibliotekų praktikoje, dalyvavo kuriant AVBA naują logotipą ir vizualinį identitetą, taip pat AVBA tiriamosios darbo grupės veikloje, siekiant išsigryninti Lietuvos bibliotekų laukui svarbias tyrimo kryptis. LAB vadovavo AVBA suinteresuotųjų šalių įtraukimo strategijos ir veiksmų plano rengimo darbams.* *9. Tęsiant bendradarbiavimą su Lietuvos optometrininkais, dalyvauta metinėje konferencijoje "Optometrininko praktikos aktualijos 2024", kurioje pasidalinta 2023 m. kartu su optometrininkais vykdytų senjorams mokymų naudotis garsinėmis knygomis ir virtualia biblioteka ELVIS rezultatais.* *10. Parengti 3 naujienlaiškiai, skirti bibliotekoms, pedagoginėms, psichologinėms tarnyboms, socialines paslaugas teikiančioms įstaigoms ir kitoms organizacijoms, su kuriomis bendradarbiauja LAB.* *11. Parengti informaciniai pranešimai leidėjams, supažindinantys juos su ELVIS prieinamų jų leidinių naudojimo statistikos duomenimis.* *12. Bendradarbiaujant su leidybos sektoriumi, parengtos ir išleistos*	**Bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis ir organizacijomis įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.)**	**30**	**30**	**100%**	Bendradarbiaujant su kitomis bibliotekomis įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	**7**	
					Bendradarbiaujant su švietimo ir mokslo įstaigomis įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	**5**	
					Bendradarbiaujant su neįgaliųjų integracijos institucijomis ir organizacijomis įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	**4**	

dvi unikalios knygos prieinamais formatais: su leidykla "Lapas" parengta pirmoji prieinama skaitmeninė knyga vaikams G. Grušaitė "Grožis ir Heizelis"; su leidykla "Tikra knyga" parengta pirmoji verstinė knyga lengvai suprantama kalba "Puikioji Maja". *13. Bendradarbiaujant su asmenų su intelekto negalių interesus atstovaujančia organizacijomis dalyvauta renginyje, skirtame lengvai suprantamos kalbos dienai, Lietuvos Respublikos Prezidentūroje. LAB pristatė pranešimą "Grožinė literatūra lengvai suprantama kalba - misija įmanoma?"* *14. Bendradarbiaujant su VU Komunikacijos fakultetu, priimti Leidybos ir reklamos 4 kurso studentai atlikti praktiką LAB Leidybos skyriuje, kurie gilinosi į įtraukiosios leidybos procesus.* *15. Įgyvendinant projektą „Neregių bendruomenės įkvėpta visuomenės kaita: modernios ekspozicijos projektas“, sukurta interaktyvi prieinama ekspozicija visuomenei, skirta supažindinti kaip žmonių, turinčių regos negalią, bendruomenė prisidėjo prie Lietuvos visuomenės pilietiškumo stiprinimo, kultūros ir ypač – knygos raidos, visiems žmonėms draugiško miesto kūrimo bei Lietuvą garsinančio parolimpinio judėjimo*					Bendradarbiaujant su leidėjais įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	**5**	

IV. Rinkodara: 1. Siekiant geriau pažinti virtualios bibliotekos ELVIS vartotojus, pagal 2023 m. parengtą ELVIS vartotojų kokybinio tyrimo metodiką ir tikslus, įvykdytas tyrimas, parengta tyrimo ataskaita ir rekomendacijos: https://labiblioteka.lt/veiklos-tyrimai/elvis-vartotoju-tyrimas/820 2. Įgyvendinant tarptautinį projektą APACE, dalyvauta vykdant Europos leidėjų tyrimą, siekiant išsiaiškinti jų pasirengimą Europos prieinamumo akto nuostatų įgyvendinimui. LAB prisidėjo prie tyrimo metodikos ir klausimyno rengimo, išplatino klausimyną ne tik Lietuvos, bet ir Baltijos šalių bei Lenkijos leidėjams. Apibendrinti tyrimo rezultatai viešinami LAB svetainėje: https://labiblioteka.lt/naujienos/prieinamu-leidiniu-rengimo-praktikos-europoje.-apace-tyrimo-rezultatu-apibendrinimas/1106 3. Organizuotos 8 viešinimo kampanijas, skirtos aktualinti regėjimo ir skaitymo sutrikimų problematiką bei pristatyti LAB paslaugas ir iniciatyvas: prieinamumo tema Vilniaus knygų mugėje, knygos lengvai suprantama kalba pristatymas, akcija "Skaitykis su knygomis", ELVIS mobiliųjų aplikacijų pristatymas, ELVIS mokymų regionuose viešinimas, disleksijos pažinimo mėnesio ir Neskaitymo festivalio aktualinimas, įtraukiosios leidybos veiklos, iniciatyvų "Nematau, bet judu" ir "Kinas, matomas visiems" viešinimas. 4. Siekiant užtikrinti skaitymo skatinimo veiklas, kartu su apskričių viešosiomis bibliotekomis įgyvendintas projektas „Metai su knyga“ , organizuoti susitikimai su skaitymo ambasadoriais Vilniuje ir Panevėžyje, taip pat prisidėta prie Lietuvos skaitytojų rekomenduojamų knygų sąrašo iniciatyvos. Parengti du stiliaus gidai – „Vasara su knyga“ ir „Metai su knyga“, kuriuose taip pat nupiešti unikalūs stiliaus elementai, skirti vizualiniam identitetui sustiprinti. 5. Parengta ir realizuota naujo tiflotyros kalendoriaus koncepcija. 6. Sukurtas ir paviešintas vartotojams skirtas virtualios bibliotekos ELVIS paslaugų mokymų įrašas. 7. Sutvarkyta LAB svetainė, kad ji atitiktų prieinamumo asmenims su negalia reikalavimus, įtraukiant informacijos skiltį lengvai suprantama kalba. 8. Projekto „Nematau, bet judu“ sveikatingumo iššūkio viešinimui sukurtos 3 vaizdo istorijos, pristatančios dalyvių patirtis ir siekiančios įkvėpti bei motyvuoti platesnę auditoriją. Šių istorijų ir jas pristatančių 9 reklaminių vaizdo klipų dėka pasiekta daugiau nei 450 tūkst. žmonių auditorija. 9. Įgyvendinant projektą „Žinoti apie autorių teises sveika: iniciatyvos „Skaitykis su knygomis“ sklaida“ organizuota didelė visuomenės informavimo autorių teisų tema kampanija, kuri apėmė pranešimus žiniasklaidai, iniciatyvos reklaminio turinio sukūrimą ir viešinimą televizijoje, radijuje, lauko stenduose, socialiniuose tinkluose. Pasiekta 1,5 mln. auditorija.	**Atliktų lankytojų tyrimų skaičius (vnt.)**	**2**	**2**	**100%**	Bibliotekos administruojamų paskyrų socialiniuose tinkluose sekėjų skaičius (vnt.)	**7403**	
					Virtualiųjų apsilankymų administruojamose interneto svetainėse ataskaitiniais metais skaičius (vnt.)	**251500**	

V. Savanoriavimas, socialinis dalyvavimas: *1. Organizuotos 8 trumpalaikės savanorystės veiklas pagal bendradarbiavimo sutartis su švietimo įstaigomis, savanoriai įtraukti į LAB Vartotojų aptarnavimo veiklas, dalyvavo ELVIS mokymuose reginuose, dalinosi naudojimosi virtualia biblioteka ELVIS patirtimi.* *2. Organizuoti 33 naujų LAB savanorių-diktorių mokymai LAB garso įrašų studijose Vilniuje ir Kaune.* *3. Siekiant stiprinti LAB diktorių kompetencijas garsinimo srityje, organizuotas seminaras apie kvėpavimą ir balso valdymą diktoriams ir savanoriams (23 dalyviai).* *4. Efektyvinant sutarčių su savanoriais diktoriais administravimą, sukurtas skaitmeninis sprendimas, skirtas perkelti sutarčių administravimo veiklas į skaitmeninę erdvę.*	**Bibliotekoje ir/ar jos renginiuose bent kartą dirbusių savanorių skaičius (žm.)**	**160**	**164**	**103%**			
BENDROSIOS FUNKCIJOS							
Žmogiškieji ištekliai							
I. Personalo valdymas: *1. Užtikrinant Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatų įgyvendinimą, parengta ir patvirtinta nauja LAB darbuotojų darbo apmokėjimo sistema, patvirtinti nauji LAB darbuotojų pareiginės algos koeficientai, 100 proc. pakeistos darbuotojų darbo sutartys.* *2. Organizuoti 6 konkursai, vienas iš jų į vadovaujančias pareigybes (Bendrųjų reikalų skyriaus vadovo).* *3. Stiprinant efektyvią vidinę komunikaciją, parengti 52 kassavaitiniai naujienlaiškiai.* *4. Organizuotas LAB komandos stiprinimo renginys, skirtas pristatyti LAB strategiją.*	**Užimtų pareigybių dalis (proc.)**	**100**	**97**	**97%**	Patvirtintas pareigybių skaičius (vnt.), ***iš jų:***	**58**	
	Bendrosios veiklos srities darbuotojų skaičius, tenkantis vienam specialiosios veiklos srities darbuotojui (vnt.)	**0,24**	**0,24**	**100%**	*Patvirtintų pareigybių bendrosios veiklos srityje skaičius (vnt.),* ***iš jų:***	**11**	
					Patvirtintų D lygio pareigybių skaičius (vnt.)	**4**	
					Patvirtintų pareigybių specialiosios veiklos srityje skaičius (vnt.), ***iš jų:***	**46**	
					Patvirtintų kultūros ir meno darbuotojų pareigybių skaičius (vnt.)	**47**	
					Neužimtų pareigybių skaičius (vnt.)	**2**	
	Darbuotojų skaičius, tenkantis vienam vadovaujančiam darbuotojui (vnt.)	**6,25**	**6,25**	**100%**	Patvirtintų vadovaujančių darbuotojų pareigybių skaičius (vnt.)	**8**	
					Metinės įstaigos išlaidos darbo užmokesčiui (eurai), ***iš jų:***	**1283700**	
					Metinės įstaigos išlaidos kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui (eurai)	**1132363,82**	
II. Kvalifikacijos tobulinimas: *1. Sudarytos sąlygos LAB darbuotojams tikslingai kelti kvalifikaciją dalyvaujant mokymuose, seminaruose, konferencijose ir kt., taip pat*	**Kvalifikaciją tobulinusių darbuotojų dalis (proc.)**	**98**	**100**	**102%**	Kvalifikaciją tobulinusių darbuotojų skaičius (vnt.), ***iš jų:***	**58**	

dalyvaujant mokymuose, seminaruose, konferencijose ir kt., taip pat ir nuotoliniu būdu. 2024 m. darbuotojai tobulino kvalifikaciją 181 renginiuose. Kvalifikacijos tobulinimo renginių temos: medijų ir informacinis raštingumas, autorių teises bibliotekų veikloje, emocinė gerovė, streso valdymas, įtraukioji leidyba, menas keisti pasaulį, strateginis ir pokyčių valdymas, CPV IS mokymai ir kt. *2. Organizuotas Lygių galimybių politikos įgyvendinimo organizacijoje pristatymas LAB vadovams ir Darbo tarybos atstovams.* *3. Stiprinant LAB darbuotojų kompetencijas įtraukiosios leidybos ir Brailio rašto taikymo srityje, priimtas už šias sritis atsakingas naujas darbuotojas.* *4. Tęsiant kvalifikacijos kėlimo ciklą "Kolegos – kolegoms", organizuoti 25 pristatymai LAB kolektyvui, iš kurių pranešimai - iš kitų organizacijų ir institucijų (Lietuvos žmonių su negalia forumo, Žaliojo taško, Suomijos CELIA bibliotekos).* *5. Organizuotos 4 LAB specialistų stažuotės pagal Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos stažuočių programą: JAV Kongreso bibliotekoje, Prancūzijoje EDR Lab „Digital Publishing Summit" konferencijoje, Frankfurto knygų mugėje Vokietijoje.*					*Nemokamai kvalifikaciją tobulinusių darbuotojų skaičius (vnt.)*	**58**	
	Vidutinės išlaidos vieno darbuotojo kvalifikacijos tobulinimui (eurai)	**50**	**42**	**83%**	Metinės įstaigos išlaidos darbuotojų kvalifikacijai tobulinti (eurai)	**2250**	Stebėsenos rodiklis nebuvo pasiektas atsiradus galimybei LAB darbuotojų kvalifikacijos kėlimui naudoti Kompetencijų bibliotekoje esančius nemokamus mokymus
Finansai							
I. Pritrauktos papildomos lėšos: *1. Pritrauktos lėšos iš Lietuvos kultūros tarybos, Sporto rėmimo fondo, Lietuvos kultūros instituto administruojamų programų, Lietuvos kino centro, tarptautinių fondų šių projektų įgyvendinimui: „Įtraukioji leidyba nuo pirmo žingsnio: viena knyga skirtingiems skaitymo poreikiams", „Garsiniai leidiniai buria bendruomenes: specialiosios bibliotekos, socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir vietos gyventojų bendradarbiavimo modelis–2", „Grožinės literatūros prieinamumo didinimas įprasto spausdinto teksto negalintiems skaityti žmonėms", „Žinoti apie autorių teises sveika: iniciatyvos „Skaitykis su knygomis" sklaida", „Neregių bendruomenės įkvėpta visuomenės kaita: modernios ekspozicijos projektas", „Nematau, bet judu! Neregiams pritaikyta sporto informacija visus motyvuoja gyventi sveikiau", „Kino prieinamumo didinimas žmonėms su sensorine negalia", gautas ERASMUS+ projekto ir Šiaurės ministrų tarybos Lietuvoje finansavimas.* *2. Pritrauktos papildomos lėšos teikiant mokamas paslaugas pagal Kultūros ministerijos patvirtintą mokamų paslaugų sąrašą.* *3. Pasirengta ir perduotos finansinės apskaitos funkcijos Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui.* *4. Ruošiant garsinius leidinius, pritrauktos papildomos lėšos iš SVAJONIŲ KNYGOS leidyklos, Lietuvos teismų, Genocido centro, Kauno miesto muziejaus ir VšĮ „Ačiū, kad pasakei".*	**Įstaigos uždirbtos lėšos (pajamų įmokos) (eurai)**	**3000**	**11348,39**	**378%**	Įstaigos uždirbtos lėšos (pajamų įmokos) už suteiktas paslaugas (eurai), ***iš jų:***	**11348,39**	Stebėsenos rodiklis buvo viršytas aktyviau teikiant mokamas paslaugas
					Įstaigos uždirbtos lėšos (pajamų įmokos) už parduotus bilietus (eurai)	**0**	
					Įstaigos uždirbtos lėšos (pajamų įmokos) už parduotas prekes (eurai)	**0**	
					Įstaigos uždirbtos lėšos (pajamų įmokos) iš turto nuomos (eurai)	**0**	
					Kitos įstaigos uždirbtos pajamos (eurai)	**0**	
	Įstaigos pritrauktos lėšos (eurai)	**105000**	**159695,61**	**152%**	Gautos projektinio finansavimo lėšos veiklai (eurai), ***iš jų:***	**133367,51**	Stebėsenos rodiklis buvo viršytas dėl didesnio nei tikėtasi projektinio finansavimo rezultatyvumo
					Gautos pažangos lėšos veiklai (eurai)	**0**	
					Gautos tęstinės projektinio finansavimo lėšos iš Kultūros ministerijos (eurai)	**976,46**	
					Gautos tęstinės projektinio finansavimo lėšos iš Lietuvos kultūros tarybos (eurai)	**95200**	
					Gautos tęstinės projektinio finansavimo lėšos iš savivaldybių (eurai)	**0**	
					Gautos tęstinės projektinio finansavimo lėšos iš kitų institucijų ir/ar organizacijų (eurai)	**37191,05**	
					Gauta parama pinigais (eurai)	**9384,78**	
					Gauta parama paslaugomis ir turtu (eurai)	**16943,32**	
					Gautas kitas finansavimas veiklai (eurai)	**0**	
Turtas							
I. Nekilnojamo turto valdymas *1. Pagal 2023 m. sukurtą LAB patalpų išlaikymo išlaidų analizės ir stebėsenos sistemą, kiekvieną mėnesį vykdoma proaktyvi išlaidų stebėsena, identifikuojami galimi sutaupymai, priimami sprendimai ir atliekami veiksmai, susiję su išlaidų mažinimu ir optimizavimu.* *2. Vykdyti LAB pastatų administravimą ir priežiūrą.* *3. Aktualinant viešos paskirties pastatų prieinamumo žmonėms su negalia idėją, dalyvauta 2024 m. Open House iniciatyvoje pristatant atnaujintą LAB pastatą (200 lankytojų).* *4. 2023 m. realizavus LAB pastato, esančio Skroblų g. 10 Vilniuje,*	**Įstaigos valdomų ar naudojamų pastatų ir / ar patalpų 1 kv. m išlaikymo kaina (eurai)**	**25,1**	**26,52**	**95%**	Įstaigos patikėjimo teise valdomų pastatų ir / ar patalpų bendras plotas (kv. m)	**245,04**	
					Įstaigos išsinuomotų pastatų ir / ar patalpų bendras plotas (kv. m), ***iš jų:***	**280,31**	
					Iš Turto banko išsinuomotų pastatų ir / ar patalpų bendras plotas (kv. m)	**0**	
					Įstaigos panaudos pagrindais gautų pastatų ir/ ar patalpų bendras plotas (kv. m)	**2425,07**	

patalpų vidinis žymėjimą ir palengvintus prieinamumą žmonėms su negalia, siekiant dalintis pastato prieinamumo patirtimi su kitomis įstaigomis, organizuotos 36 prieinamumo tematikos ekskursijos (625 dalyviai). *5. Efektyvinant LAB padalinių patalpų panaudojimą, organizuoti LAB Klaipėdos ir Kauno padalinių patalpų atnaujinimo darbai, optimizuojamos Šiaulių ir Panevėžio padalinių patalpos, atsisakant perteklinių patalpų ir turto.*					Įstaigos panaudos pagrindais perduotų pastatų ir / ar patalpų bendras plotas (kv. m)	**0**
					Įstaigos išnuomotų pastatų ir/ ar patalpų bendras plotas (kv. m)	**0**
					Metinės įstaigos valdomų ar naudojamų pastatų ir / ar patalpų išlaikymo išlaidos (eurai), ***iš jų:***	**78249**

					Metinės įstaigos iš Turto banko išsinuomotų pastatų ir / ar patalpų nuomos išlaidos (eurai)	**0**	
II. Kilnojamo turto valdymas: *1. Pagal 2023 metais parengtą LAB transporto priemonių naudojimo kontrolės metodiką nuolat vykdoma LAB transporto priemonių naudojimo kontrolė ir analizė, remiantis Lematics telemetrinės sistemos duomenis ir darbuotojų deklaruojamais duomenimis.*	**Įstaigos naudojamos vienos tarnybinės transporto priemonės išlaikymo kaina (eurai)**	**5700**	**5844,80**	**98%**	Įstaigos naudojamos tarnybinės transporto priemonės (vnt.), ***iš jų:***	**6**	
					Įstaigos patikėjimo teise valdomos tarnybinės transporto priemonės (vnt.)	**2**	
					Įstaigos išsinuomotos ir (ar) pagal panaudos sutartį gautos tarnybinės transporto priemonės (vnt.)	**4**	
	Tarnybinių transporto priemonių išlaikymo išlaidos, tenkančios vienam nuvažiuotam kilometrui (eurai)	**0,7**	**0,35**	**203%**	Metinis įstaigos naudojamų tarnybinių transporto priemonių nuvažiuotas kilometražas (km)	**101455**	Atnaujinus bibliotekos automobilių parką ir įsigijus elektromobilį gerokai sumažėjo išlaidos kurui ir remonto paslaugoms
					Nustatytas metinis įstaigos tarnybinių transporto priemonių išlaidų dydis (eurai)	**35068,82**	
					Metinės įstaigos tarnybinių transporto priemonių išlaikymo išlaidos (eurai)	**35068,82**	
Investicijų projektai							
I. Projektų valdymas: *Užtikrintas tinkamas RRF fondų lėšomis finansuojamo investicijų projekto „ELVIS – pritaikytų medijų platforma: prieigos prie įtraukaus kultūros turinio individualių poreikių turintiems vartotojams plėtra“ įgyvendinimas:* *1. parengta ir su suinteresuotomis institucijomis suderinta ELVIS modernizavimo ir vystymo paslaugų tarptautinio pirkimo dokumentacija, organizuotas ELVIS modernizavimo ir vystymo paslaugų pirkimas, parengta ELVIS modernizavimo ir vystymo paslaugų techninės priežiūros paslaugų pirkimo dokumentacija;* *2. įgyvendintos leidėjams skirtų įtraukiosios leidybos mokymų veiklos: parengta išsami įtraukiosios mokymų programa, 2024 m. balandžio - gegužės mėn. organizuoti kontaktiniai mokymai, kuriuose dalyvavo 661 dalyvis, organizuoti nuotoliniai mokymai atskiromis temomis. Siekiant užtikrinti įtraukiosios leidybos žinių geresnę sklaidą, parengta išsami mokymų medžiaga, kurią sudaro tekstinė dalis ir filmuoti įrašai su lektoriais. 2024 m. spalio 30 d. organizuotas renginys leidybos sektoriaus atstovams "Metai su įtraukiąja leidyba. Kiek įsitraukėme?". Renginio metu Lietuvos ir užsienio leidėjai dalinosi gerosiomis praktikomis ir iššūkiais kuriant prieinamus leidinius, įgyvendinant įtraukiosios leidybos principus;* *3. pradėtos skaitmeninių ledinių prieinamumo ir kokybės patikrinimo bei sertifikavimo veiklos, patikrintas ir sertifikuotas 61 leidėjų parengtas skaitmeninis prieinamas leidinys, kuriuos skaitytojai gali rasti tiek virtualioje bibliotekoje ELVIS, tiek ir knygų prekybos platformose, kuriose šie leidiniai identifikuojami pagal LAB sertifikavimo ženklą;* *4. vykdyta aktyvi įtraukiosios leidybos mokymų viešinimo ir informavimo apie juos veikla, parengta ir paskelbta informacija įtraukiosios leidybos svetainėje itraukiojileidyba.lt bei socialiniuose tinkluose.*	**Investicijų projekto įgyvendinimo pažanga (proc.)**	**20**	**12,47**	**62%**	Investicijų projekto bendra vertė (eurai)	**3 666 996,28**	Stebėsenos rodiklis nepasiektas dėl užtrukusio ELVIS modernizavimo ir vystymo pirkimo dokumentacijos derinimo proceso, pirkimas įvykdytas 2024 m. pabaigoje, o išlaidos bus patirtos 2025 m.
					Lėšų panaudojimas, įgyvendinant investicijų projektą (eurai)	**457 094,89**	
Viešieji pirkimai							
I. Viešųjų pirkimų vykdymas: *1. Užtikrinti, kad LAB organizuojami pirkimai atitiktų žaliųjų pirkimų sąlygas.* *2. Parengta atnaujinta LAB viešųjų pirkimų organizavimo tvarka.* *3. Atnaujintas LAB viešųjų pirkimų iniciatorių ir organizatorių sąrašo įsakymas.*	**Bendras vykdomų viešųjų pirkimų įvertinimas (spalva, balai)**	**2,1**	**1,8**	**geltona**			LRV 2010-07-21 nutarimu Nr. 1133, perkančiųjų organizacijų sudaromos žodinės sutartys neįtraukiamos į žaliųjų pirkimų rodiklius
	Žaliųjų pirkimų dalis (pagal vertę) (proc.)	**100**	**64,28**	**64%**	Bendra vykdytų pirkimų vertė (vnt.)	**418201**	LRV 2010-07-21 nutarimu Nr. 1133, perkančiųjų organizacijų sudaromos žodinės sutartys neįtraukiamos į žaliųjų pirkimų rodiklius

					Vykdytų žaliųjų pirkimų vertė (vnt.)	**268817,69**	LRV 2010-07-21 nutarimu Nr. 1133, perkančiųjų organizacijų sudaromos žodinės sutartys neįtraukiamos į žaliųjų pirkimų rodiklius

Bibliotekos direktorė **Inga Davidonienė**